

## הרב חיים ברכיה ליברמן

בני ברק

## אלה שנוסעים להסתופף בצל רבם ואוכלים סעודת שבת בבית המדרש או באיזה אכסניא שמכינים סעודת שבת לכולם, האם עליהם להקפיד להדליק שם נר שבת?

כשגרתי בלונדון וברוך כלל הקדמנו בקיץ להתחיל הסעודה מבעו"י [וכפי שמקובל שם בקיץ אצל רוב האנשים] – שלא היה חסר שום אור בחוץ. ויותר מזה, שאפי' אם המציאות היא שזה קצת חושך – עדיין אין חובה להדליק במקום שחשוך קצת, וכמו שכתבו הפוסקים ריש סימן רס"ג שמעיקר הדין די בנר אחד אע"פ שאין אור בכל פינה ופינה. ועוד, שהרי רואים שמנהג העולם הוא שגם כשדולק אור בחדר נוהגים להדליק נר בברכה, והטעם כתבו הרבה פוסקים ז"ל – כיון שאוכל שם ונהנה מריבוי האור לכן נחשב זה כחלק מתקנת חכמים של הדלקת נרות, הרי אנו רואים שגם כשיש אור חשמל אין אנו אומרים 'שרגא בטיהרא מאי אהניא', אלא גם זה נחשב כתוספת אורה של נרות שבת, וא"כ מה לי אם קצת חשוך או יש אור יום ממש – בשניהם נהנה מתוספת אורה, וא"כ אם בזה חייבו אותו חכמים מסתבר שגם בזה חייבו אותו.

אולם יש מקום לערער על מה שכתבנו, ולומר שאינו חייב להדליק נר בשביל זה, ורק אם כבר הדליק את הנר וכגון שמדליקים נר בשביל לקיים חובת הגוף - אז יש מצוה להדר שגם יסעד לאור הנר – כלומר שזה לא חיוב על הסעודה שהסעודה תהיה מכובדת, אלא

מי שמדליקין עליו בביתו האם חייב שיהיה לו נר בעת סעודתו?

דין זה מבואר בשו"ע הרב סימן רע"ג סעיף י"ב "לכתחילה צריך לאכול סעודת שבת במקום שהנרות דולקות ואף אם אוכלה מבעוד יום [שיש אור בחוץ] אין לו לאכול בחצר אף אם נהנה שם יותר מפני האויר או מפני הזבובים, אבל אם הוא מצטער הרבה בבית מפני השרב או מפני הזבובים יכול לקדש ולאכול בחצר אע"פ שאינו רואה הנרות שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער", וכן מבואר במשנ"ב סימן רס"ג ס"ק ל"ט עיי"ש. הרי מבואר שאפילו אם יש אור החשמל, ולילה כיום יאיר מ"מ יש מצווה לכתחילה לאכול במקום הנרות זולת במקום שמצטער הרבה. וטעם הדבר נראה כיון שחז"ל תיקנו שסעודת ליל שבת אוכלים רק לאור הנר שוב לא חילקו בדבר בין אם יש אור מרובה או אור מועט<sup>1</sup>.

ויש שרצו לומר ששאני התם שאוכל אחרי פלג המנחה ויש כבר קצת חושך לכן כיוון שיש תועלת בנרות לכן חייב לאכול במקום הנרות, אולם אם אוכל באור חשמל כיון שלא חסר שם שום אור לכן אין שום ענין להדליק. אולם בעיני פשוט שכשאוכלים בחוץ אחר פלג המנחה לא חסר שום אור כלל, וזכורני

1 וכן יש קצת להוכיחו ממ"ש השו"ע סימן רס"ג סעיף ח' ב' או ג' בעלי בתים אוכלים במקום אחד י"א שכל אחד מברך על מנורה שלו ויש מגמגם בדבר ונכון ליוהר בספק ברכות ולא יברך אלא אחד", והטעם כתב המשנ"ב דבלא"ה יש שם אורה מרובה מנרות שהדליק הראשון, ואילו בסעיף ט' כתב השו"ע "המדליקין בוויית הבית ואוכלים בחצר אם אין הנרות ארוכות שדולקות עד הלילה הוי ברכה לבטלה", ומשמע שאילו אוכל מבעו"י אצל הנרות לא הוי ברכה לבטלה ומותר לכתחילה, וכך מבואר במשנ"ב שם ס"ק מ', וכתב הטעם שאף שעדיין יום יש לו הנאה ושמחה בשעת אכילה מן הנרות, ולכאורה קשה מה זה אחרת מסעיף הקודם שגם שם יש שמחה יתירה ואעפ"כ חשש השו"ע מברכה לבטלה, וי"ל שכו"ע סוברים שעל ריבוי אורה ושמחה אפשר להדליק, ורק כיון שבמקום הזה כבר הדליקו נרות שבת וכבר קיימו המצוה א"כ תו אינו יכול להדליק עוד נר כיון שכבר יש כאן נר שבת, משא"כ אם אין נר שבת בכלל כו"ע מודו שיכול להדליק, וכן ראינו שפירש בספר שבות יצחק בשם הגרי"ש אלישיב ז"ל.

להקל כ"כ ולאכול מבעו"י גדול מה שלום בית איכא, עכ"ל, וכן מבואר ברבינו ירוחם (חלק אדם נתיב י"ב ח"א) ובמהר"י אבוהב (סוף סימן רע"ג) "כיון שאין אוכלים מבעו"י כ"כ, ולפי"ז אין לאכול אלא במקום הנר", ומוכח שאם אוכל באור יום משתחשך לא צריך דווקא לאכול לאור נר.

אולם יש שיטת המרדכי שצריך לקדש במקום הנר, ולשיטתו מסתבר שצריך דווקא אור הנר ואם לא אינו יכול לקדש אע"פ שאוכל לאור יום, שהרי מקור דברי המרדכי נובע מהגמ' פסחים דף ק"א. דאמר אביי כי הוינא בי מר כי הוה מקדש אמר לן טעימו מידי דילמא אדאזליתו לאושפיזא מתעקרא לכו שרגא ולא מקדש לכו בבית אכילה וכו', וכתב המרדכי (דף ל"ה) "ובקידושא דהכא לא נפקיתו פירוש כי צריך נר לקידוש אבל משום סעודה אין חששא כי יכולין לאכול בלי נר", עכ"ל, ולכאורה תמוה שהרי כל תקנת הנר היה משום שלום ביתו וא"כ איך יתכן לומר שאפשר לאכול בלי נר, וראיתי בבגדי ישע (בהמשך שם שמסביר קטע אחר במרדכי) שאם זה ביום מתיר לאכול שלא לאור הנר כיון שיש שלום בית, ורק הקידוש צריך להיות לאור הנר. ועפי"ז מוכח שאפילו אם יש אור יום אפ"ה צריכים לקדש לאור הנר וממילא לאכול קצת שם שיהיה קידוש במקום סעודה.

ולדינא כתב השו"ע סימן רע"ג סעיף ז' "י"א שאין מקדשין אלא לאור הנר, וי"א שאין קידוש תלוי בנר ואם הוא נהנה בחצר יותר מפני האויר או מפני הזבובים מקדש בחצר ואוכל שם אע"פ שאינו רואה הנר שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער, והכי מסתברא", וכתב המשנ"ב "והיינו במצטער הרבה דאל"ה צריך לאכול דוקא במקום הנר, ועי' בפמ"ג שמצד דיותר טוב שיקדש בבית ויאכל מעט ואח"כ יגמור סעודתו בחצר", והטעם כתב הפמ"ג כדי לצאת ידי שיטת המרדכי שסובר שצריך לקדש במקום הנר. וכיון שהוכחנו שהמרדכי מדבר גם כשאוכל לאור יום בוודאי צריך

חיוב על הנר דהיינו שיכבד את הנר שיאכל סעודת שבת נגדו. אולם לכאורה זה לא נכון – שהרי בפוסקים סוף סימן רע"ג ביארו בהדיא שהטעם למה צריכים לאכול לאור הנר הוא מכוח הגמ' בשבת דף כ"ה: "הדלקת נר בשבת חובה" ופירשו התוספות "פירוש במקום סעודה דחובה היא שיסעוד במקום הנר משום עונג", ומזה מוכח שיש מצוה לכבד את סעודת שבת ע"י שיהיה שם אור הנר.

אולם באמת דברי השו"ע הרב והמשנ"ב הם בעיני חידוש גדול, דזה לשון רש"י שם "כבוד שבת הוא שאין סעודה חשובה אלא במקום אור כעין ימא", וא"כ כ"ש אם אוכל מבעוד יום שבוודאי יש אור יום חזק שאין צריך את הנרות, וכן מבואר בשבלי הלקט סימן נ"ט "לא יאכל אדם תבשילו אלא לאור הנר, הסומין אוכלין ואינן שביעים, ומי שאוכלין בשבת בלא נר בחושך ידמו כי אינם אוכלים לשובע נפשם, ועוד שמא יפול זכוב במאכל או שום דבר איסור ואינו רואהו לפיכך אמרו רבותינו הדלקת נר בשבת חובה כדי שיתענג במאכל ובמשתה, ואם יאכל מבעו"י הריהו חושבו כתענית ציבור שאוכלין מבעו"י ואין זה תענוג שבת אלא תענוג חול וגם בזה לא בחר ה' ", עכ"ל, משמע מדבריו שאם היה אוכל באור יום לא היתה בזה שום בעיה מצד מצות סעודת שבת, ורק כיון שעדיין יום נמצא שאינו מתענג בסעודת שבת אלא בסעודת חול, וא"כ בזמנינו שיש את אור החשמל – ויש לנו 'אור יום' גם בלילה – שפיר מכבד את השבת גם אם אינו אוכל ליד הנרות. וכן מבואר בכל בו סימן ל"א שכתב שם בשם הר"פ (תשב"ץ קטן סימן ג') "דהיינו דווקא לבני ארץ אשכנז שאוכלים מבעוד יום [הם יכולים לאכול בחצר שלא במקום הנר] אבל כבר פירשו כל גדולי צרפת שאין אוכלים מבעוד יום כל כך, ולפי"ז אין לאכול אלא במקום הנר ועוד סמך מדאמרינן הדלקת נר בשבת חובה משום שלום בית, ואם היה מותר

לחשוש לדבריו וכמו שכתב הפמ"ג.

ומדליקים עליהם בכיתם – אז אם אין שום שם נר – יכול בשעת הדחק לאכול שם, ולכתחילה יקדש במקום הנר ויאכל מעט וכמו שמבואר במשנ"ב סימן רע"ג ס"ק ל"ב, ומן הראוי לדאוג מבעו"י שיהיה שם נר.

ואם אוכל באכסניא מן הראוי שבעל אכסניא ידאג שיהיה בכל חדר [שאוכלים שם סעודת שבת] נר דלוק לכבוד שבת.

מי שלא מדליקין עליו בביתו מה דינו?

קודם נגדיר מה נקרא שלא מדליקין עליו בביתו – בשו"ע הרב סימן רס"ג סעיף ט' מבואר שאע"פ שאשתו מדלקת, מ"מ אם לא מדליקים עליו בביתו או אם לא מדליקים בנר שלו, נחשב ש"לא מדליקין עליו בביתו".

אולם אם הדליק נר החשמל אחרי הפלג המנחה לשם מצות הדלקת נרות אז לפי חלק מהאחרונים נחשב כאילו הדליק נר שבת, אולם מסתבר שכל זה במנורות ליבון שנחשב ממש כאש, משא"כ המנורות פלורוסנטים של היום שאינן אש בכלל – יתכן מאוד שלכו"ע לא יצא ידי חובת הדלקת נרות שבת.<sup>2</sup>

ויש מקום לומר שכיון שמדליקים עליו בביתו אינו צריך להדליק נר לבד – אלא אף אם אדם אחר הדליק נר ג"כ כיון שאוכל במקום הנר שהדליק לכבוד שבת אע"פ שזה לא נר שלו גם יצא ידי חובתו.

ולכן אלה שאוכלים בבית המדרש

2 ויש מקום לעיין האם יכול לברך על הנרות שמדליק במקום שיש שם נר חשמל כשמדליקים עליו בביתו, שהרי בסימן רע"ג סעיף י"ב מבואר בשו"ע שאם מצטער הרבה יכול לאכול שלא במקום הנר, וכיון שכן הרי רואים שאינו כ"כ חיוב לאכול במקום הנר שהרי במקום שמצטער אינו חייב לאכול לאורם, וא"כ כיון שמדליקין עליו בביתו ונפטר ממנו חובת הגוף א"כ שמא לא יברך על נרות שמדליק במקום שיש אור חשמל, ואינו דומה למ"ש במשנ"ב סימן רס"ג ס"ק ל' "ועל הירידים שמתאכסנאים הרבה בעלי בתים בחדר אחד וכו' חל עליהם חובת הדלקה אפי' אם נשיהם מדליקים בביתם ע"כ ישתתפו כולם וידליק אחד ויברך ויכוין להוציא כולם בברכתו וכו'", דשאני התם שאין אור בכלל משא"כ כאן שיש אור שמא אינו חייב להדליק בשביל זה, ולכן אפילו אם ידליק עכ"פ לא יברך כיון שאין עליו כ"כ חיוב. וראיתי בקצות השולחן שעמד על מה שכתב המשנ"ב שישתתפו כולם וידליק אחד, שהרי בסעיף ט' כתב הרמ"א שאנו נוהגים שכל הנשים מדליקות, והטעם משום דכל מה דמתוסף אורה יש בה שלום בית ושמחה יתירה להנאת אורה בכל זווית וזווית וכמו שביאר המשנ"ב, וא"כ למה לא ידליקו כולם לבדם, ולכן חידש הקצות השולחן שכל מה שסומכים על הסברא של שמחה יתירה הוא רק אם יש עליו חובת הגוף שאז כל אחד רוצה לצאת במצוה, משא"כ כשאין חובת הגוף כיון שמדליקים עליהם בביתם לכן לא סומכים על הסברא של תוספת אורה, וא"כ אולי גם במקום שיש רק אור חשמל ג"כ לא ידליקו בברכה כדי לחשוש לשיטות שלא מברכים על תוספת אורה. ובפשטות ניתן לתרץ קושיית הקצות השולחן ששם נקט המשנ"ב רק לומר שורש החיוב – דהיינו שכולם חייבים להשתתף בנר [כיון שהחיוב מוטל על כולם ולא מספיק שאחד ידליק כיון שזה חובה על כל אחד להדליק והאי מינייהו מפקת] – ולכן צריך שכולם יהיו שותפים בהדלקה, אולם אם כל אחד רוצה להדליק לבד יכולים שפיר להדליק כפי המנהג שמברכים על תוספת אורה. ועוד נראה כפי המנהג שהנשים מאוד מקפידות שכל אחת תדליק לבד, אולם הגברים לא נהגו שכל אחד מדליק לבד, וכיון שהמשנ"ב דיבר שם לגבי גברים שמגיעים ליריד – לכן כתב שכולם צריכים לכל הפחות להשתתף, וכן מבואר באשל אברהם מבוטשאטש שהנשים נהגו מימות האימהות הקדושות שכולם מדליקות לבד.

ובהלכות חנוכה סימן תרע"ז סעיף ג' מבואר ברמ"א שאם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בפנ"ע מדליק ומברך עליהם וכן נוהגים, ובמשנ"ב סקט"ו מבואר אע"פ דמדינא פטור להדליק אם מדליקין עליו בביתו מ"מ אם רוצה להחמיר על עצמו ולהדליק בעצמו רשאי ובלבד שיכוין במחשבתו קודם שעת ההדלקה שאינו רוצה לצאת בשל אשתו וממילא לית כאן משום ברכה לבטלה דכיון שאינו רוצה לצאת בהדלקתה חל חיוב הדלקה עליו, ובסק"ט ז"ל כתב שיש מן הפוסקים שסוברים אחרי דחז"ל פטרוהו ע"י הדלקת אשתו לאו כל כמיניה לומר אינו רוצה לצאת בשל אשתו וידליק בלא ברכה, ומסיים והנה אף דודאי אין למחות ביד הנוהגים לברך אחרי דהרבה אחרונים הסכימו לברך מ"מ טוב יותר להדר לשמוע הברכות מפי אחר או יראה לשער להדליק נרותיו ולברך עליהם זמן מה קודם שמדלקת אשתו בביתו וכו'. וכמו"כ בנידון דידן אם ידליק לפני שאשתו מדלקת בוודאי יכול גם לברך, אולם ביותר מזה – כיון שזה תקנת חז"ל להדליק במקום סעודה, א"כ אע"פ שבמקום צער מקילים לו שאינו צריך לאכול במקום הנר 'שהנרות לעונג נצטוו ולא לצער' – אולם אם אינו מצטער שפיר חייב לראות שהשולחן יהיה מכובד – שזה כולל גם שיהיה נרות ליד השולחן ותקנת חז"ל, וממילא יכול להדליק בברכה, וכמדומני שכך המנהג.

להשתתף בפרוטה או שהבעה"ב יקנה לו חלק  
 כנר וכמבואר בסעיף ז' בשו"ע ובמשנ"ב שם.  
 נמצא מי שאוכל בבית המדרש ולא  
 מדליקים עליו בביתו צריך להדליק נר סמוך  
 למקום שאוכל כדי שייחנה לאורם ויתווסף  
 שמחה יתירה להנאת אורה בכל זוית וזוית

ועפ"י יוצא אם הבני בית שנשארים במקומם  
 מתאכסנים אצל הוריהם וכדומה – כיון שזה  
 לא בית של הבעל הרי זה נחשב ל'מי שלא  
 מדליקין עליו בביתו'<sup>3</sup>.  
 וכיון שלא מדליקין עליו בביתו מוטל  
 עליו חובת הגוף וחייב להדליק נר לבד או

3 ומן הראוי היה להרחיב את היריעה בנושא הזה, אולם אנקוט את נפשי בקצרה ממש. יש שדייקו מהנשים שהולכות לטבול שמבואר במהרי"ל שמדליקות בבית הכנסת ונהנה השמש מהאור, הרי רואים גם כשהיא לא מדליקה בבית הבעל בהדלקתה. ואשיב על ראייתם: קודם כל המשנ"ב לא מעתיק את המנהג הזה, וגם השו"ע הרב שהעתיקו כתב שיותר טוב לא לעשות ככה אלא שהאשה או הבעל יברכו בבית ולהשתמש עם עצות אחרות עיי"ש. אולם אף לפי המנהג הזה הרי בטוח הדליקה גם בבית - שהרי מוכר אדם את כסותו בשביל נרות שבת שהוא משום שלום ביתו, ובפרט שעיקר המצוה הוא הנרות שעל השולחן וכמו שהאריכו הפוסקים, וא"כ בוודאי האשה הדליקה גם בבית, רק שחששה שעי" הברכה היא מקבלת שבת ולכן לא גמרה להדליק את כל נרותיה עד אחר החפיפה - וגמר הדלקתה היתה בבית הכנסת, ואין חשש הפסק כיון שזה מצוה שמברכים אחר המצוה וכמו שכתוב שם בקונטרס אחרון של הרב ז"ל, ובוודאי אפשר להבין שאפשר לקיים מצוות הדלקת נרות גם בבית של השני אולם אין נפטר ע"י חובת ביתו, ובפרט שמבואר במהרי"ל שיותר טוב שהיא תעשה איזה הכנת סעודה לאור הנרות של הבית הכנסת, נמצא שהנרות שבת עוזרים לה בשביל סעודתה ממש, ובפרט שכל העיר שותפת בעזרת נשים של הבית הכנסת [ששם הדליקה הנרות] וכמו שמבואר בשו"ע בהלכות נדרים שנחשבים כשותפים. והנה לפי רוב ראשונים לא צריך שדווקא אשתו תדליק בשביל לפטור אותו, אלא כל שאחד מבני ביתו הדליק בביתו הרי הוא נפטר מחובת הגוף להדליק נרות, וא"כ מוכח גם להחמיר שאם היא מדליקה נרות בבית של אחר - אין הוא נגרר אחריה. ובהדיא מבואר בלקט יושר [תלמיד של תרומת הדרשן] שלפעמים מדליקים נרות חנוכה גם הבעל וגם האשה, כגון שהבעל נסע למקום אחד והאשה נסעה למקום אחר - כיון שאין מי שידליק בביתו אין אחד מהם נפטר.

וכמו"כ מבואר במשנ"ב סימן תרע"ז שאם הוא מדליק באכסנייתו לפני שהיא מדליקה נרות חנוכה - בוודאי יכול לברך לכל הפוסקים, ולא עלתה על דעתו לחשוש שאולי האשה לא תוכל להדליק כי כבר נפטר ע"י הדלקתו, הרי מוכח כיון שאינו בביתו אינה נפטרת על ידו אע"פ שאשתו כגופו. וכן מבואר בהדיא בתרומת הדרשן סימן ק"א וז"ל ה"נ אם הוא יודע באשתו שהיא יודעת דין זה שהאשה צריכה להדליק בגו ביתה לפי שהמצוה מוטלת על מי שהוא בתוך הבית או אפי' אינה יודעת אבל בני ביתה יודעים דין זה או שכינה יש לסמוך עליהם וכו', הרי מבואר בהדיא שאין היא נפטרת ע"ל הדלקתו דא"כ מאי חיות שהמצוה מוטלת עליה, ואין לומר משום חשד שהרי בומן של הדרכי משה כבר לא היתה בעיה של חשד וכמו שמבואר כמ"פ בהלכות חנוכה [אולם יתכן שבומן של התרומת הדרשן כן היתה בעיה של חשד וכמו בומן של הטור ואכמ"ל], ובפרט שהרי העתיקו המשנ"ב ריש סימן תרע"ז, והרי בזמנו וודאי לא היתה בעיה של חשד שהרי הדליקו ממש בפנים, ומוכח שאיש ואשתו לא פוטרם אחד את השני רק אם מדליקים בביתו. ומה שהתרומת הדרשן הביא שם לפני זה בשם אחד מהגדולים שכן אירע לו פעם אחת דאיתו לא מדלק משום דהוא סומך עלה ואיתו נמי לא מדלקה משום דסבורה היתה דהוא ידליק עליה במקום שהוא - אין הפירוש שהיא עשתה כמו שצריך, לא היא טעתה בהלכה הזאת - שהרי התרומת הדרשן כותב ע"ז שאפילו אם פעם אחת אירע טעות אין אנו חוששים שיקרה עוד פעם טעות ומדמהו להלכות נדה שיודעת שהיא צריכה לטבול, ומשמע שגם הדלקת נרות מונח עליה כיון שהיא נמצאת בבית אע"פ שלא הודיע לה להדליק. אולם הבי"ח כתב בסימן תרע"ז שאם הבעל ידליק במקום שסועד בבית חבירו באקראי יהיה חשדא מהבני בית כיון שלא הדליק במקום שהדליק כל יום, ומשמע שעכ"פ יצאו בני ביתו בהדלקתו, דא"כ תיפוק ליה שצריך להדליק בביתו בשביל להוציא אותה יד"ח, ואפשר ליישבו וכדלהלן, אבל קודם כל נאמר שהמשנ"ב פוסק בסוף סימן תרע"א שאינו יוצא בהדלקתו בבית הכנסת, והטעם שלא הדליק בביתו, הרי רואים ברור שאינו יוצא בבית של השני, וכמו"כ בט"ז בסימן תרע"ז כתוב מפורש שאינו יכול להדליק בבית חבירו כיון שאינו מקום הדלקה כלל, וכן מבואר במג"א שם בשם שארית יוסף סימן ע"ג עיי"ש בתשובה בפנים, וכן מבואר במשנ"ב שם, וא"כ הרי כל הפוסקים למעשה לא העתיקו את הבי"ח ואיך אפשר ללמוד הלכה ממה שלא מבואר באחד מן הפוסקים כמו הבי"ח, ועוד שיתכן שגם הבי"ח מודה כיון שיש חשדא מהבני בית לכן זה מקום ההדלקה, שחז"ל תקנו שכל אחד ידליק בביתו משום שיראו שהוא מפרסם את הנס, וא"כ כיון שלא הדליק בביתו לא יצא בכלל, וא"כ נפל הראיה, ועכ"פ להלכה אין לזוז מסתימת התרומת הדרשן, וכפשוטו שו"ע הרב שהדגיש שהבעל נפטר רק אם האשה מדליקה בביתו, וכסתימת המשנ"ב גם בהלכות שבת וגם בהלכות חנוכה.

ואלה שאוכלים באכסניא – כמו שבעל אכסניא דואג שיהיה בשר ודגים לכבוד שבת כך עליו לדאוג שיהיה בכל חדר נר שבת שזה מכבוד ועונג שבת – ואז אין כולם צריכים להדליק – וכמו שמבואר במשנ"ב ס"ק ל"ג שאם סמוך על שולחן בעה"ב אפשר דהוי בכלל בני ביתו, וכולם נפטרים בהדלקתו.

(משנ"ב שם ס"ק ל"ה). וחבורה יכולים למנות שיהיה אדם אחד שידליק ושיזכה את הנר [ע"י אדם אחר] לכל החבורה, שבוה נפטר גם חובת הגוף של כל אחד כיון שבממונם ובשליחותם נהיה כאן אור שבת. ויש להסתפק אם יכול אחד לזכות לכל הבית מדרש – דהיינו לכל מי שרוצה לזכות במצוות הדלקת נר שבת ויהיה שלוחו.<sup>4</sup>

4 טעם הספק הוא כפי מה שציינתי למעלה שכשכמה בעלי בתים אוכלים במקום אחד מדגיש המשנ"ב בס"ל שצריך שכולם ישמעו ברכתו ויכוונו לצאת, ואע"פ שדבריו הם חידוש גדול וכמו שהקשה עליו הקצות השולחן שלא שמענו שצריך שהבעל ישמע את הברכות מאשתו כדי שגם הוא יצא בהדלקה, אבל מ"מ רואים שהמשנ"ב סבר שכיון שכולם באותו דרגא של הדלקת נרות לכן כולם צריכים להשתתף במעשה הדלקה שכולל שמיעת הברכות, ולכן אע"פ שכמדומני שלא כ"כ נוהגים כמו המשנ"ב מ"מ מסתבר שצריך שיהיה איזשהו שייכות בין אחד לשני, דהיינו שיאכלו כולם ביחד וכדומה ושיסדרו מראש שאחד ידליק, אבל אם יש אלפי אנשים שאוכלים במקום אחד וכל אחד מביא לבד בשקית את סודת שבת שלו, אין זה נחשב שאחד הדליק בשליחות האחר כיון שאינו יודע בכלל מזה, ועדיין צ"ע.

### עבודת ה' בשמחה

אמר הקב"ה אתם משמרים את המצוות ותשמחו בהם אני מוסיף בכם שמחה שנאמר ויספו ענינים בה' שמחה. (מדרש תנחומא) כתיב לעבוד עבודת עבודה (במדבר ד. מז) לכאורה קשה כפל הלשון "עבודת עבודה", אלא משום שכדי לעבוד את ה' צריך להיות בשמחה כדכתיב "עבדו את ה' בשמחה", ובודאי הכהנים שעושים העבודה צריכין להיות בשמחה וזה שאמר הכתוב "לעבוד עבודת עבודה", שבו יכולין לעבוד. מזמור לתודה הוא שבח גדול מאד ובוודאי ראוי לאומרו בהתלהבות גדול ושמחה עצומה מאד, וגם שבמזמור זה מבואר שעבודת הבורא יתבר ויתעלה היא דוקא בשמחה כמו שכתוב עבדו את ה' בשמחה. ודבר זה מתורת משה רבינו ע"ה למדנו כמה שכתוב משנה תורה (דברים, כח, מז) תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, ואידי דאתי מדרשא בזהר הקדוש חביבא עלי על כן אנתיק לפניך גם כן מאמר קצר מזהר הקדוש וזה לשונו מאן דפלג מגו אהבה אתדבק באתר עלאה לעילא ואתדבק בעלמי דאתי וכו' (מי שעובד מתוך אהבה מתדבק במקום עליון למעלה ומתדבק בקדושה של עולם הבא וכו').

(יסוד ושורש העבודה חלק א' דף קעט)

אמרו רבותינו ז"ל, אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין לבו לשם שמים ויהי תמיד בשמחה כשבא לידי עסק מצוה כי העושה המצוות בשמחה אהוב וחביב מאד לפני הקב"ה.

(קב הישר דף קפה)